

Βρυξέλλες, 13.7.2016
COM(2016) 480 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Πέμπτη έκθεση σχετικά με τη μετεγκατάσταση και την επανεγκατάσταση

1 Εισαγωγή

Η παρούσα πέμπτη έκθεση σχετικά με τη μετεγκατάσταση και την επανεγκατάσταση περιγράφει τη σημερινή κατάσταση σε σχέση με την τελευταία έκθεση της 15ης Ιουνίου¹ και αξιολογεί τις ενέργειες που ανέλαβαν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη από τις 14 Ιουνίου έως τις 11 Ιουλίου του 2016 («περίοδος αναφοράς») για να υλοποιήσουν τις συστάσεις που έχουν διατυπωθεί, ώστε να επιταχυνθεί η εφαρμογή των προγραμμάτων μετεγκατάστασης και επανεγκατάστασης.

Ενόψει της επιτακτικής ανάγκης για παροχή στήριξης τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ιταλία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο², κατά την τελευταία σύνοδό του στις 28 Ιουνίου 2016, επανέλαβε την έκκλησή του για περαιτέρω δράση με σκοπό την επιτάχυνση της εφαρμογής των υφιστάμενων μηχανισμών μετεγκατάστασης και επανεγκατάστασης.

Από τις 11 Ιουνίου 2016, έχουν αφιχθεί 1 694 άτομα³ στην Ελλάδα. Ο αριθμός αυτός φαίνεται να επαναβεβαιώνει τη συνεχιζόμενη πτωτική τάση των αφίξεων που οφείλεται στην εφαρμογή της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας. Ο αριθμός των μεταναστών που βρίσκονται στην Ελλάδα παρέμεινε σταθερός, ανερχόμενος περίπου σε 57 000 μετανάστες, εκ των οποίων 8 500 άτομα στα νησιά και περίπου 48 500 στην ηπειρωτική Ελλάδα⁴. Σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις των ελληνικών αρχών, περίπου 34 000 μετανάστες που βρίσκονται στην ηπειρωτική Ελλάδα διαθέτουν μία από τις επιλέξιμες για επανεγκατάσταση ιθαγένειες.

Από τις 11 Ιουνίου, έχουν αφιχθεί 24 977 άτομα⁵ στην Ιταλία, γεγονός που θυμίζει την αυξητική τάση που παρατηρήθηκε την ίδια περίοδο το 2015. Οι αφίξεις πολιτών της Ερυθραίας, μίας από τις ιθαγένειες που είναι επιλέξιμες για μετεγκατάσταση, παρέμειναν επίσης σε υψηλό επίπεδο (η ιθαγένεια Ερυθραίας έρχεται σε δεύτερη θέση μεταξύ των ιθαγενειών με τις περισσότερες αφίξεις στην Ιταλία, υπερβαίνοντας τις 2 000 αφίξεις κατά την περίοδο αναφοράς). Σύμφωνα με πληροφορίες του ιταλικού Υπουργείου Εσωτερικών, 4 650 Ερυθραίοι βρίσκονται επί του παρόντος στην Ιταλία εν αναμονή μετεγκατάστασης.

Κατά την περίοδο αναφοράς, ο συνολικός ρυθμός μετεγκατάστασης παρέμεινε στο ίδιο επίπεδο με της προηγούμενης περιόδου αναφοράς. Μετεγκαταστάθηκαν άλλα 776 άτομα, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των ατόμων που έχουν μετεγκατασταθεί μέχρι σήμερα να ανέρχεται σε 3 056 (2 213 από την Ελλάδα και 843 από την Ιταλία). Η συνολική πρόοδος στον τομέα της μετεγκατάστασης εμφανίζει θετική τάση η οποία πρέπει να συνεχιστεί, αλλά είναι αναγκαίο να καταβληθούν ακόμη περισσότερες προσπάθειες.

¹ COM(2016) 416 final.

² Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 7ης Μαρτίου 2016. <http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/03/07-eu-turkey-meeting-statement>.

Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2016. <http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/06/28-euco-conclusions/>

³ Παράτυπες αφίξεις από τις 11 Ιουνίου έως τις 10 Ιουλίου. Πηγή Frontex, όπως ανέφερε η Ελλάδα στο πλαίσιο της ημερήσιας έκθεσης για τα Δυτικά Βαλκάνια.

⁴ Πηγή: ελληνικές αρχές και UNHCR.

⁵ Ο αριθμός των παράτυπων αφίξεων στην Ιταλία μέσω των θαλάσσιων συνόρων, από τις 11 Ιουνίου έως τις 10 Ιουλίου, σύμφωνα με τις πληροφορίες που κοινοποιήθηκαν μέσω της εφαρμογής JORA (Joint Operations Reporting Applications - εφαρμογή για τη διαβίβαση πληροφοριών σχετικά με τις κοινές επιχειρήσεις) και συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο της Κοινής Επιχείρησης «Τρίτων 2016». Τα στοιχεία ενδέχεται να τροποποιηθούν μετά την επικύρωσή τους.

Όσον αφορά την επανεγκατάσταση, μέχρι στιγμής έχουν επανεγκατασταθεί 8 268 από τα 22 504 άτομα που είχαν συμφωνηθεί δυνάμει του προγράμματος του Ιουλίου 2015, συμπεριλαμβανομένων 996 ατόμων μετά τη δημοσίευση της τελευταίας έκθεσης, κυρίως από την Τουρκία, την Ιορδανία και τον Λίβανο. Δεδομένου ότι οι συμφωνηθείσες δράσεις που προβλέπονται στη δήλωση ΕΕ-Τουρκίας άρχισαν να εφαρμόζονται μόλις από την 4η Απριλίου⁶, έχουν επανεγκατασταθεί μόνο 802 άτομα από την Τουρκία στην ΕΕ σύμφωνα με τον «μηχανισμό 1:1», εκ των οποίων 291 μετά τη δημοσίευση της τελευταίας έκθεσης.

2 Μετεγκατάσταση

2.1 Κυριότερα επιτεύγματα κατά την περίοδο αναφοράς

Ενώ οι μετεγκαταστάσεις από την Ελλάδα αυξήθηκαν κατά την περίοδο αναφοράς (μετεγκαταστάθηκαν 710 άτομα έναντι 594 ατόμων κατά την προηγούμενη περίοδο αναφοράς), οι μετεγκαταστάσεις από την Ιταλία μειώθηκαν και εξακολουθούν να είναι ελάχιστα ικανοποιητικές (μόλις 66 άτομα μετεγκαταστάθηκαν κατά την περίοδο αναφοράς έναντι 186 κατά την προηγούμενη περίοδο αναφοράς).

Η αύξηση του ρυθμού των μετεγκαταστάσεων από την Ελλάδα είναι αποτέλεσμα πολλών παραγόντων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται η δέσμευση διαφόρων κρατών μελών μετεγκατάστασης, η ενίσχυση της ικανότητας της ελληνικής Υπηρεσίας Ασύλου όσον αφορά την επεξεργασία των αιτήσεων μετεγκατάστασης, η αυξανόμενη προθυμία των αιτούντων άσυλο να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα, και το έργο της Επιτροπής σε συνεργασία με την Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (ΕΥΥΑ), την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες (UNHCR) και τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) για την ομαλότερη και αποτελεσματικότερη ροή μετεγκατάστασης στην Ελλάδα. Για να συνεχιστεί η θετική αυτή τάση, είναι απαραίτητο να ενισχυθεί η απόσπαση εμπειρογνομώνων από τα κράτη μέλη.

Όσον αφορά την Ιταλία, ο ιδιαίτερα χαμηλός ρυθμός μετεγκαταστάσεων μπορεί να αποδοθεί σε διάφορους παράγοντες. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται η λιγότερο παγιωμένη διαδικασία μετεγκατάστασης στην Ιταλία, όπου η διαδικασία μετεγκατάστασης βρίσκεται ακόμη σε στάδιο ανάπτυξης, καθώς και η έλλειψη στενής συνεργασίας μεταξύ των ιταλικών αρχών και των κρατών μελών μετεγκατάστασης (ιδίως όσον αφορά τα ζητήματα ασφάλειας). Η Ιταλία θα πρέπει να επιταχύνει το άνοιγμα των επιπλέον κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης που έχουν ήδη αναγγελθεί, καθώς και τη δημιουργία κινητών κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης. Επιπλέον, είναι αναγκαίο να παρέχονται σαφείς πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των αφίξεων, τα άτομα που καταγράφονται, καθώς και τους δυνητικά επιλέξιμους για μετεγκατάσταση υποψηφίους που βρίσκονται στην Ιταλία. Επίσης, οι επιλέξιμοι για μετεγκατάσταση αιτούντες από την Ιταλία παρουσιάζουν εν γένει πιο σύνθετα προφίλ, γεγονός που απαιτεί πρόσθετες διοικητικές προσπάθειες τόσο από τα κράτη μέλη μετεγκατάστασης όσο και από τις ιταλικές αρχές, για παράδειγμα όσον αφορά την παροχή επαρκών υπηρεσιών διερμηνείας. Για να επισπευσθούν οι μετεγκαταστάσεις από την Ιταλία είναι αναγκαίο να αυξηθεί η εμπιστοσύνη μεταξύ των αρχών, να οριστικοποιηθεί και να εφαρμοστεί γρήγορα η διαδικασία μετεγκατάστασης, να αναπτυχθεί περαιτέρω η διοικητική ικανότητα των ιταλικών αρχών, καθώς και να διασφαλιστούν επαρκείς δεσμεύσεις και να

⁶ SN 38/16 της 18.03.2016.

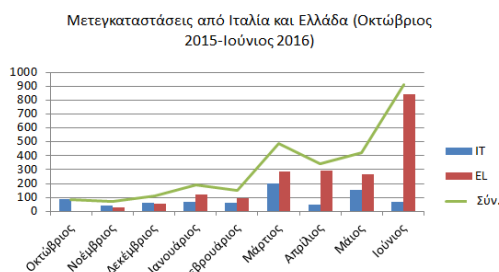
υλοποιηθούν με ευελιξία οι ισχύουσες συμφωνίες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να ανταποκρίνονται στις προσκλήσεις για αποστολή εμπειρογνομόνων στην Ιταλία.

Ο εξαιρετικά αργός ρυθμός μετεγκατάστασης ασυνόδευτων ανηλίκων αποτελεί μείζον ζήτημα ανησυχίας. Κατά την περίοδο αναφοράς μετεγκαταστάθηκαν μόνο 6 ασυνόδευτοι ανήλικοι. Η Φινλανδία εξακολουθεί να αποτελεί το μοναδικό κράτος μέλος που συμμετέχει ενεργά στη μετεγκατάσταση της συγκεκριμένης κατηγορίας ευάλωτων αιτούντων, ενώ σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου για τη μετεγκατάσταση, η κατηγορία αυτή θα έπρεπε να έχει προτεραιότητα. Εν τω μεταξύ, ο αριθμός ασυνόδευτων ανηλίκων που φθάνουν στην Ιταλία εξακολουθεί να αυξάνεται (περίπου 9 800 αφίξεις από την αρχή του Ιανουαρίου, εκ των οποίων 1 430 Ερυθραίοι). Στην Ελλάδα, στο τέλος της μαζικής προκαταγραφής, εντοπίστηκαν κατ' εκτίμηση 2 000 ασυνόδευτοι ανήλικοι. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους, διαθέτοντας επειγόντως θέσεις για τους ασυνόδευτους ανηλίκους, στο πλαίσιο των επίσημων δεσμεύσεών τους.

Η μετεγκατάσταση αφορά τις ιθαγένειες με μέσο ποσοστό αναγνώρισης για διεθνή προστασία στην ΕΕ τουλάχιστον 75%⁷. Το ποσοστό αυτό βασίζεται σε στοιχεία της Eurostat και επικαιροποιείται ανά τρίμηνο βάσει των εκθέσεων της Eurostat. Η τελευταία τριμηνιαία έκθεση δημοσιεύθηκε κατά την περίοδο αναφοράς. Σημαντική εξέλιξη αποτελεί το γεγονός ότι, βάσει της τελευταίας τριμηνιαίας έκθεσης της Eurostat, οι Ιρακινοί δεν είναι πλέον επιλέξιμοι για μετεγκατάσταση⁸. Εντούτοις, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου στον τομέα της μετεγκατάστασης, η αλλαγή αυτή δεν έχει επιπτώσεις στους μετανάστες που θεωρούνται ήδη ως άτομα με πιθανή ανάγκη διεθνούς προστασίας.

2.2 Δράσεις που έχουν αναληφθεί από τα κράτη μέλη μετεγκατάστασης

Από τις 14 Ιουνίου έως τις 11 Ιουλίου, 776 επιπλέον άτομα μετεγκαταστάθηκαν, 710 από την Ελλάδα (στο Βέλγιο, τη Βουλγαρία, την Κύπρο, την Εσθονία, τη Φινλανδία, τη Γαλλία, την Ιρλανδία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, τις Κάτω Χώρες, την Πορτογαλία, τη Ρουμανία και την Ισπανία)⁹ και 66 από την Ιταλία [στην Κύπρο, την Κροατία (πρώτες μετεγκαταστάσεις της χώρας αυτής), τις Κάτω Χώρες και την Πορτογαλία]¹⁰. Στις 15 Ιουνίου, η Γαλλία μετεγκατέστησε 126 άτομα από την Ελλάδα, ενώ στις 7 Ιουλίου μετεγκαταστάθηκε άλλη μια ομάδα 124 αιτούντων, γεγονός που απέδειξε και πάλι ότι είναι δυνατό να μεταγκατασταθούν μεγάλες ομάδες ατόμων με μία μόνο

⁷ Άρθρο 3 παράγραφος 2 των αποφάσεων του Συμβουλίου για τη μετεγκατάσταση. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. την πρώτη έκθεση για τη μετεγκατάσταση και την επανεγκατάσταση – COM(2016) 165 final.

⁸ Μεταξύ των χωρών των οποίων οι υπήκοοι είναι επιλέξιμοι για μετεγκατάσταση περιλαμβάνονται οι εξής: η Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, η Ερυθραία, η Σεϋχέλλες, η Ντομίνικα, το Μπαχρέιν, το Λάος, η Σαουδική Αραβία και η Συρία. Οι ιθαγένειες οι οποίες πληρούσαν το όριο επιλεξιμότητας του 75%, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, το πρώτο τρίμηνο του 2016, αλλά που δεν το πληρούν πλέον, αντιστοιχούν στο Μπουρούντι, στις βρετανικές υπερπόντιες χώρες και εδάφη, στην Κόστα Ρίκα, στο Ιράκ, στις Μαλδίβες και στον Άγιο Βικέντιο και Γρεναδίνες.

⁹ 70 άτομα στο Βέλγιο, 2 στη Βουλγαρία, 29 στην Κύπρο, 8 στην Εσθονία, 68 στη Φινλανδία, 256 στη Γαλλία, 28 στην Ιρλανδία, 18 στη Λετονία, 28 στη Λιθουανία, 42 προς τις Κάτω Χώρες, 65 στην Πορτογαλία, 33 στη Ρουμανία και 63 στην Ισπανία.

¹⁰ 4 άτομα στην Κύπρο, 4 στην Κροατία, 50 προς τις Κάτω Χώρες και 8 στην Πορτογαλία.

μεταφορά. Επιπλέον, η Φινλανδία, η Γαλλία, οι Κάτω Χώρες και η Πορτογαλία, συνέχισαν τις τακτικές μηνιαίες μεταφορές. Μέχρι το τέλος του Ιουλίου προβλέπονται 133 επιπλέον μεταφορές για λόγους μετεγκατάστασης από την Ελλάδα¹¹ και 119 από την Ιταλία¹².

Δράσεις για την αντιμετώπιση του περιορισμένου αριθμού δεσμεύσεων: 10 κράτη μέλη (η Εσθονία, η Φινλανδία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιρλανδία, η Λετονία, η Λιθουανία, οι Κάτω Χώρες, η Ρουμανία και η Σλοβενία)¹³, καθώς και η Ελβετία¹⁴ έχουν υποβάλει 858¹⁵ νέες δηλώσεις προθυμίας για ταχεία μετεγκατάσταση αιτούντων διεθνούς προστασίας («επίσημες δεσμεύσεις»), λιγότερες δηλαδή από εκείνες της προηγούμενης περιόδου αναφοράς. Οι νέες επίσημες δεσμεύσεις κατανεμήθηκαν με μεγαλύτερη ομοιογένεια από ό,τι στην προηγούμενη περίοδο αναφοράς: 380 επίσημες δεσμεύσεις υποβλήθηκαν για την Ιταλία και 478 για την Ελλάδα. Ο συνολικός αριθμός των επίσημων δεσμεύσεων των κρατών μελών μετεγκατάστασης ανέρχεται σε 9 119 (2 428¹⁶ έναντι της Ιταλίας και 6 691 έναντι της Ελλάδας).

Η Αυστρία¹⁷ και η Ουγγαρία δεν έχουν ακόμα υποβάλει δεσμεύσεις. Επιπλέον, η Πολωνία εξακολουθεί να εφαρμόζει, εκ των πραγμάτων, αναστολή της διαδικασίας μετεγκατάστασης¹⁸. Τέλος, τα περισσότερα κράτη μέλη δεν έχουν υποβάλει μέχρι στιγμής δεσμεύσεις σύμφωνα με το ποσοστό κατανομής που τους αναλογεί για ολόκληρη την περίοδο που καλύπτεται από τις αποφάσεις (π.χ. η Γερμανία, η Κροατία, η Πολωνία, η Σλοβακία και η Τσεχική Δημοκρατία έχουν δεσμευθεί μόνο για 1-2% του ποσοστού που τους έχει κατανεμηθεί αντίστοιχα).

Δράσεις για την επίτευξη του χρόνου απόκρισης στα αιτήματα μετεγκατάστασης: αν και περισσότερα κράτη μέλη δεσμεύονται τη στιγμή αυτή ενεργά με τη μετεγκατάσταση από την Ελλάδα, ορισμένα κράτη μέλη (Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες και Ελβετία) καταβάλλουν προσπάθειες για να μειώσουν τον χρόνο απόκρισης στις αιτήσεις μετεγκατάστασης.

Κατά την περίοδο αναφοράς, ορισμένα κράτη μέλη (Εσθονία, Λετονία και Λιθουανία) απέρριψαν αιτήσεις μετεγκατάστασης χωρίς να παράσχουν τεκμηριωμένη αιτιολόγηση ή για λόγους διαφορετικούς από εκείνους που ορίζονται στις αποφάσεις του Συμβουλίου για τη μετεγκατάσταση.

¹¹ 24 άτομα στη Φινλανδία, 104 προς τις Κάτω Χώρες και 5 στην Πορτογαλία.

¹² 50 άτομα στη Γαλλία, 15 στη Λετονία, 22 στην Πορτογαλία και 32 στην Ισπανία.

¹³ Εσθονία: 15 για την Ελλάδα, Φινλανδία: 100 για την Ιταλία, Γαλλία: 50 για την Ιταλία, Γερμανία: 100 για την Ελλάδα, Ιρλανδία: 50 για την Ελλάδα, Λιθουανία: 80 για την Ελλάδα, Κάτω Χώρες: 50 για την Ιταλία και 100 για την Ελλάδα, Ρουμανία: 70 για την Ιταλία και 130 για την Ελλάδα, και Σλοβενία: 10 για την Ιταλία.

¹⁴ 100 για την Ιταλία.

¹⁵ Επισημαίνεται ότι, την προηγούμενη περίοδο αναφοράς, η Γαλλία είχε αναλάβει δέσμευση για 400 άτομα έναντι της Ελλάδας αλλά ο αριθμός αυτός επιβεβαιώθηκε μόλις κατά την τρέχουσα περίοδο αναφοράς.

¹⁶ Επισημαίνεται ότι, κατά την προηγούμενη περίοδο αναφοράς, δεν ελήφθη υπόψη μία επίσημη δέσμευση της Ρουμανίας.

¹⁷ Η Αυστρία τυγχάνει προσωρινής αναστολής όσον αφορά τη μετεγκατάσταση ποσοστού έως και 30 % των αιτούντων που της έχουν κατανεμηθεί, σύμφωνα με την απόφαση (ΕΕ) 2015/1601 του Συμβουλίου. Κατά συνέπεια, η Αυστρία τυγχάνει αναστολής, επί ένα έτος, όσον αφορά τη μετεγκατάσταση 1 065 ατόμων. Ωστόσο, αναμένονται δεσμεύσεις και μετεγκαταστάσεις εκ μέρους της Αυστρίας, καθώς οι συνήθεις νομικές υποχρεώσεις όσον αφορά τη μετεγκατάσταση του υπολοίπου κατανεμηθέντος ποσοστού ισχύουν και για αυτή.

¹⁸ Στις αρχές Απριλίου, η Πολωνία ανέστειλε την επεξεργασία 73 αιτήσεων μετεγκατάστασης οι οποίες είχαν αποσταλεί στην Πολωνία από την Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου με βάση τη δέσμευση που υπέβαλε η Πολωνία στις 16 Δεκεμβρίου 2015· με τον τρόπο αυτό, πάγωσε συνεπώς, εκ των πραγμάτων, τη διαδικασία μετεγκατάστασης τριετήμιση μήνες μετά την υποβολή της δέσμευσης. Το ίδιο ισχύει και για τις αιτήσεις που υπέβαλε η Ιταλία.

Δράσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που συνδέονται με τη μετεγκατάσταση ευάλωτων αιτούντων, συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων ανηλίκων: από την 1η έως τις 31 Ιουνίου αφίχθησαν στην Ιταλία 3 169 ασυνόδευτοι ανήλικοι, εκ των οποίων 500 Ερυθραίοι και ελάχιστοι Ιρακινοί. Στην Ελλάδα, παρότι δεν είναι δυνατό να γνωρίζουμε τον αριθμό των αφίξεων ασυνόδευτων ανηλίκων κατά την ίδια περίοδο, το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) αναφέρει ότι 2 390 ασυνόδευτοι ανήλικοι παραπέμφθηκαν στο ΕΚΚΑ για στέγαση από τις αρχές του 2016, εκ των οποίων 531 στεγάζονται σε ειδικές εγκαταστάσεις και 911 αναμένουν να γίνουν δεκτοί. Σύμφωνα με τα στοιχεία που προέκυψαν από τη διαδικασία προκαταγραφής, στις 7 Ιουλίου είχαν καταγραφεί 906 ασυνόδευτοι ανήλικοι¹⁹.

Ο ρυθμός μετεγκατάστασης των ασυνόδευτων ανηλίκων παραμένει εξαιρετικά αργός. Από τις 14 Ιουνίου, μόνο έξι ασυνόδευτοι ανήλικοι μετεγκαταστάθηκαν από την Ελλάδα (πέντε στη Φινλανδία και ένας στην Ιρλανδία), γεγονός που αυξάνει σε 29 τον συνολικό αριθμό των ασυνόδευτων ανηλίκων που έχουν μετεγκατασταθεί. Ελάχιστα μόνο κράτη μέλη είναι πρόθυμα να δεχτούν μεταφορές ασυνόδευτων ανηλίκων για σκοπούς μετεγκατάστασης, και οι θέσεις που προσφέρονται εξακολουθούν να μην επαρκούν για τη μετεγκατάσταση όλων των επιλέξιμων ασυνόδευτων ανηλίκων.

Δράσεις για την ενίσχυση της ικανότητας της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (ΕΥΥΑ) να υποστηρίζει την Ιταλία και την Ελλάδα: στην τελευταία πρόσκληση για την αποστολή εμπειρογνομόνων στην Ιταλία, που δημοσιεύτηκε στις 28 Μαΐου 2016, η ΕΥΥΑ ζητούσε 35 επιπλέον εμπειρογνώμονες. Στις 11 Ιουλίου, είχαν ληφθεί 40²⁰ προσφορές. Συνολικά έχουν τοποθετηθεί στην Ιταλία 32 εμπειρογνώμονες για το άσυλο και 35 πολιτιστικοί διαμεσολαβητές²¹, οι οποίοι εξακολουθούν να μην επαρκούν για την αντιμετώπιση του αυξανόμενου αριθμού των αφίξεων και υπολείπονται του αριθμού εμπειρογνομόνων που απαιτούνται σύμφωνα με τον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης που συμφωνήθηκε μεταξύ της ΕΥΥΑ και των ιταλικών αρχών (74 εμπειρογνώμονες). Επομένως, είναι επιτακτικά αναγκαίο να πραγματοποιηθούν περισσότεροι και μεγαλύτερης διάρκειας διορισμοί.

Σε ό,τι αφορά την Ελλάδα, η ΕΥΥΑ έστειλε υπενθύμιση στα κράτη μέλη σχετικά με την τελευταία πρόσκληση για την πρόσληψη εμπειρογνομόνων²² με σκοπό την υποστήριξη του προγράμματος μετεγκατάστασης στην Ελλάδα, δεδομένου ότι υπάρχει διαρκής ανάγκη τοποθέτησης νέων εμπειρογνομόνων καθώς λήγει η θητεία τους. Μέχρι στιγμής, η ΕΥΥΑ δεν έχει λάβει νέες προσφορές μετά την υπενθύμιση αυτή. Στις 11 Ιουλίου, ο συνολικός αριθμός εμπειρογνομόνων που είχαν αποσταλεί στην Ελλάδα ήταν 27 εμπειρογνώμονες για θέματα ασύλου και 24 διερμηνείς, οι οποίοι δεν επαρκούν για να αντιμετωπίσουν τον αυξανόμενο αριθμό υποθέσεων που θα κατατεθούν μόλις ολοκληρωθεί η μαζική διαδικασία προκαταγραφής. Για τον λόγο αυτό, αφού επαναξιολογηθούν οι ανάγκες των ελληνικών αρχών μετά τη διαδικασία προκαταγραφής, η ΕΥΥΑ θα εξετάσει το ενδεχόμενο να ζητήσει επιπλέον εμπειρογνώμονες και πολιτιστικούς μεσολαβητές.

¹⁹ Είναι πιθανόν η μείωση του αριθμού να οφείλεται σε ανήλικους που εγκατέλειψαν την Ελλάδα μέσω της οδού των Δυτικών Βαλκανίων στις αρχές του 2016.

²⁰ Αυστρία, Ελβετία, Λιθουανία, Πολωνία, Τσεχική Δημοκρατία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ρουμανία, Γερμανία, Λετονία, Ισπανία, Γαλλία, Κροατία, Κάτω Χώρες, Νορβηγία, Σουηδία και Μάλτα.

²¹ Η θητεία αρκετών εμπειρογνομόνων έληξε κατά την περίοδο αναφοράς.

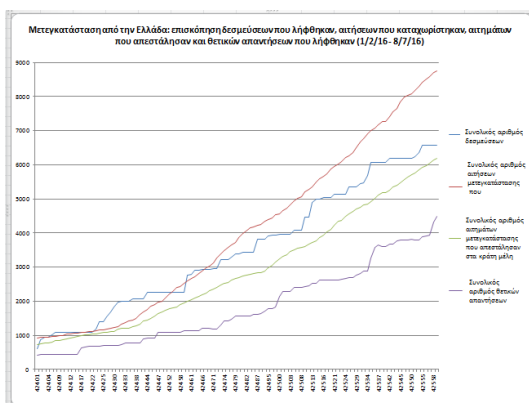
²² Η πέμπτη πρόσκληση της ΕΥΥΑ για την πρόσληψη εμπειρογνομόνων προς υποστήριξη της μετεγκατάστασης στην Ελλάδα δημοσιεύθηκε στις 21 Απριλίου και αναφέρθηκε για πρώτη φορά στην τρίτη έκθεση σχετικά με τη μετεγκατάσταση και την επανεγκατάσταση. Στις 24 Ιουνίου εστάλη υπενθύμιση.

2.3 Δράσεις της Ελλάδας και της Ιταλίας, ιδίως όσον αφορά τα κύρια σημεία των χαρτών πορείας

- *Ελλάδα*

Δράσεις για την επιτάχυνση της καταγραφής των μεταναστών και της επεξεργασίας των αιτήσεών τους: όπως αναφέρεται στην 4η έκθεση σχετικά με τη μετεγκατάσταση και την επανεγκατάσταση, η Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου (σε στενή συνεργασία με την UNHCR και την ΕΥΥΑ) ξεκίνησε μαζική διαδικασία προκαταγραφής στις 8 Ιουνίου, για περίπου 49 000 άτομα που διαμένουν σήμερα σε προσωρινά καταλύματα στο ηπειρωτικό έδαφος²³. Έως τις 11 Ιουλίου, είχαν προκαταγραφεί 21 223 άτομα.

Δράσεις για τη βελτίωση της ικανότητας καταγραφής της Ελληνικής Υπηρεσίας Ασύλου: οι μεικτές ομάδες καταγραφής της Υπηρεσίας Ασύλου/ΕΥΥΑ αποτελούνται από 6 εμπειρογνώμονες στην Αθήνα, 3 εμπειρογνώμονες στη Θεσσαλονίκη και 3 εμπειρογνώμονες στην Αλεξανδρούπολη. Όπως αναφέρεται στην 4η έκθεση, τμήμα του προσωπικού της Υπηρεσίας Ασύλου συμμετέχει στη διαδικασία μαζικής προκαταγραφής. Επομένως, η ικανότητα επεξεργασίας αιτήσεων της Υπηρεσίας Ασύλου δεν βελτιώθηκε περαιτέρω. Ωστόσο, αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά στο τέλος της διαδικασίας προκαταγραφής. Κατά μέσο όρο, η Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου, με την υποστήριξη της ΕΥΥΑ, υποβάλλει σε καθημερινή βάση 110 αιτήσεις ατόμων που είναι επιλέξιμα για μετεγκατάσταση.

Η αύξηση του αριθμού των καταγραφών συνοδεύτηκε από παρόμοια αύξηση του αριθμού των δεσμεύσεων και, κατά την περίοδο αναφοράς, μειώθηκε η απόκλιση μεταξύ του αριθμού των αιτήσεων μετεγκατάστασης που υποβάλλει η Ελλάδα και του αριθμού που γίνεται δεκτός από τα κράτη μέλη μετεγκατάστασης: η Ελλάδα έστειλε συνολικά 1 268 αιτήσεις μετεγκατάστασης, ενώ ελήφθησαν 1 224 νέες θετικές απαντήσεις από τα κράτη μέλη μετεγκατάστασης. Ωστόσο, η απόκλιση αυτή εξακολουθεί να είναι μεγάλη και μπορεί να

αποτελέσει σημαντική τροχοπέδη την επομένη της διαδικασίας μαζικής προκαταγραφής.

Δράσεις για τη βελτίωση του συντονισμού και την επίσπευση του χρόνου απόκρισης στα αιτήματα μετεγκατάστασης: στις 8 Ιουλίου εγκρίθηκε το Πρωτόκολλο Μετεγκατάστασης κατά τη συνάντηση των Αξιωματικών-Συνδέσμων.

Δράσεις για τη βελτίωση της ικανότητας υποδοχής στην Ελλάδα: Στις 8 Ιουλίου, η συνολική ικανότητα υποδοχής στην Ελλάδα υπερέβαινε τις 50 000 θέσεις²⁴ σε προσωρινές

²³ <https://www.easo.europa.eu/news-events/joint-press-release-pre-registration-asylum-seekers-greek-mainland-starting-today>.

²⁴ Ο αριθμός αυτός δεν περιλαμβάνει τις θέσεις που παρασχέθηκαν δυνάμει του προγράμματος μίσθωσης της UNHCR

[http://data.unhcr.org/mediterranean/documents.php?page=1&view=grid&Country\[\]=83](http://data.unhcr.org/mediterranean/documents.php?page=1&view=grid&Country[]=83)

Οι εν λόγω προσωρινές και μόνιμες δομές έκτακτης ανάγκης έχουν δημιουργηθεί στα νησιά του Αιγαίου, στα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης, καθώς και στην ηπειρωτική χώρα. Στις 11 Ιουλίου 2016 αριθμούνται μόλις

δομές και μόνιμες θέσεις υποδοχής τόσο για τους παράτυπους μετανάστες όσο και για τα άτομα με πιθανή ανάγκη διεθνούς προστασίας, που έχουν εκφράσει την επιθυμία να υποβάλουν αίτηση ασύλου ή έχουν ήδη υποβάλει αίτηση ασύλου. Ωστόσο, οι δομές αυτές πρέπει να βελτιωθούν σημαντικά, ώστε να ανταποκρίνονται στα κατάλληλα πρότυπα²⁵. Από τις 20 000 θέσεις που προορίζονται για τους αιτούντες που είναι επιλέξιμοι για μετεγκατάσταση δυνάμει του προγράμματος ενοικίασης στέγης της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, τον Δεκέμβριο του 2015, στις 4 Ιουλίου ήταν διαθέσιμες 7 652 θέσεις, συμπεριλαμβανομένων 2 349 θέσεων σε ξενοδοχεία/ολόκληρα κτίρια, 3 738 θέσεων σε διαμερίσματα, 212 θέσεων σε οικογένειες υποδοχής και 201 θέσεων σε ειδικές δομές φιλοξενίας που προορίζονται για ασυνόδευτους ανηλίκους.

Όσον αφορά τα κέντρα μετεγκατάστασης, στις 11 Ιουλίου είχε δημιουργηθεί μόνο ένα από τα τρία κέντρα μετεγκατάστασης για τα οποία έχουν δεσμευθεί οι ελληνικές αρχές (στα Λαγκαδίκια). Στις 8 Ιουλίου, στο κέντρο αυτό φιλοξενούνταν 861 άτομα. Για τα υπόλοιπα δύο, οι ελληνικές αρχές δεν έχουν ακόμα προσδιορίσει κατάλληλες τοποθεσίες. Συνεχίζονται ακόμα οι συζητήσεις μεταξύ της UNHCR²⁶ και των ελληνικών αρχών όσον αφορά την παροχή περισσότερων τοποθεσιών για την κατασκευή ειδικών κέντρων μετεγκατάστασης, κυρίως στην περιοχή της Αττικής²⁷. Όπως αναφέρεται στην 4η έκθεση, οι εγκαταστάσεις αυτές θα πρέπει να δημιουργηθούν επειγόντως, ώστε να αποφευχθούν περαιτέρω εμπόδια στη διεξαγωγή των εργασιών μετεγκατάστασης μετά την ολοκλήρωση της μαζικής διαδικασίας προκαταγραφής.

- *Ιταλία*

Δράσεις για να αυξηθεί ο αριθμός των κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης, καθώς και για να καταστούν πλήρως λειτουργικά τα κέντρα αυτά: ο μεγάλος αριθμός αφίξεων κατά τους τελευταίους μήνες καταδεικνύει ότι η υφιστάμενη χωρητικότητα 1 600 θέσεων στα τέσσερα επιχειρησιακά κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης (Ποτσάλο, Λαμπεντούζα, Τράπανι και Τάραντα) δεν επαρκεί. Επιπλέον, οι περισσότερες αποβιβάσεις εξακολουθούν να πραγματοποιούνται μακριά από τα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης. Όπως αναφέρεται στην 4η έκθεση, η Ιταλία θα πρέπει να επιταχύνει το άνοιγμα των επιπλέον κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης που έχουν ήδη ανακοινωθεί, καθώς και τη δημιουργία κινητών κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης (με τη στήριξη των οργανισμών της ΕΕ). Επίσης, δεδομένου του αυξανόμενου ρυθμού ασυνόδευτων ανηλίκων που αποβιβάζονται στην Ιταλία, θα πρέπει να δημιουργηθούν ειδικοί χώροι και ειδικοί μηχανισμοί βοήθειας σε όλα τα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης.

1 138 μόνιμες θέσεις στέγασης που φιλοξενούν αποκλειστικά αιτούντες διεθνή προστασία και ασυνόδευτους ανηλίκους.

²⁵ Σύσταση της Επιτροπής προς την Ελληνική Δημοκρατία σχετικά με τα συγκεκριμένα επείγοντα Δράσεις που πρέπει να ληφθούν από την Ελλάδα ενόψει της επανέναρχης των μεταφορών δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013, C(2016) 3805.

²⁶ Η UNHCR συμφώνησε να διαθέσει 6 000 θέσεις του προγράμματος ενοικίασης στέγης στα κέντρα μετεγκατάστασης, ώστε να στεγαστούν όλοι οι πλήρως καταγεγραμμένοι αιτούντες μετεγκατάστασης. Η συμφωνία ανάθεσης αρμοδιοτήτων που συνήφθη με την UNHCR για τις 20 000 θέσεις του προγράμματος μίσθωσης ενοοεί κυρίως τους αιτούντες άσυλο που είναι επιλέξιμοι για μετεγκατάσταση, αλλά μπορεί επίσης να ευνοήσει και άλλους αιτούντες για οικογενειακή επανένωση σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ και άτομα που αιτούνται άσυλο στην Ελλάδα, ιδίως τους ευάλωτους αιτούντες. Οι 6 000 θέσεις που θα διατεθούν στα κέντρα μετεγκατάστασης αναμένεται να καταστούν οι κύριοι χώροι στέγασης των δικαιούχων μετεγκατάστασης.

²⁷ Τα κέντρα μετεγκατάστασης πρέπει να χρηματοδοτηθούν από την ΕΕ στο πλαίσιο της συμφωνίας ανάθεσης αρμοδιοτήτων με την UNHCR για το πρόγραμμα ενοικίασης στέγης.

Δράσεις για τη βελτίωση του συντονισμού: μετά την έγκριση των τυποποιημένων διαδικασιών λειτουργίας στα ιταλικά κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης²⁸, πραγματοποιήθηκαν αρκετά μαθήματα επιμόρφωσης σχετικά με τις εν λόγω διαδικασίες για τα ενδιαφερόμενα μέρη στο Τράπανι (27 Ιουνίου), τη Λαμπεντούζα (28 Ιουνίου) και τον Τάραντα (5 Ιουλίου). Τα μαθήματα αυτά διοργανώθηκαν από το ιταλικό Υπουργείο Εσωτερικών σε συνεργασία με την Επιτροπή, τον Frontex, την Ευρωπόλ, την ΕΥΥΑ, την UNHCR και τον ΔΟΜ. Έχει προγραμματιστεί ένα επιπλέον μάθημα στις 12 Ιουλίου 2016, στο Ποτσάλο. Η ομάδα η οποία συνέταξε τις τυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας θα εξακολουθήσει να συνεδριάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα και να παρακολουθεί την ορθή εφαρμογή των διατάξεων στις καθημερινές λειτουργίες.

Η Επιτροπή στηρίζει τις ιταλικές αρχές στην ανάπτυξη της διαδικασίας μετεγκατάστασης. Έχει καταρτιστεί ένα πρώτο σχέδιο της διαδικασίας μετεγκατάστασης που εξετάζεται με τα ενδιαφερόμενα μέρη για έγκριση. Η διαδικασία αυτή αναμένεται να ολοκληρωθεί πολύ σύντομα. Η Επιτροπή θα διοργανώσει επίσης συνεδρίαση των εθνικών σημείων επαφής με τις ιταλικές αρχές για να βελτιωθεί ο συντονισμός μεταξύ των συναφών φορέων, καθώς και για να αξιολογηθούν και να αντιμετωπιστούν ταχέως τα εντοπισθέντα εμπόδια.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει επίσης ότι είναι αναγκαίο να παρέχονται σαφείς πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των αφίξεων, τα άτομα που καταγράφονται, καθώς και τους πιθανούς υποψηφίους που είναι επιλέξιμοι για μετεγκατάσταση και βρίσκονται στην Ιταλία. Η Επιτροπή συνεργάζεται επί του παρόντος με τις ιταλικές αρχές και την ΕΥΥΑ για να θεσπίσει πιο σαφείς διαδικασίες όσον αφορά τη βελτίωση της πληροφόρησης σχετικά με τα εν λόγω ζητήματα.

Δράσεις για τη βελτίωση των ικανοτήτων επεξεργασίας στην Ιταλία: όπως αναφέρεται στην 4η έκθεση, πρέπει να ενισχυθεί η ικανότητα των ιταλικών αρχών να καταχωρίζουν και να διεκπεραιώνουν αιτήσεις. Με τον τρόπο αυτό, θα μπορέσουν να μειωθούν οι κίνδυνοι διαφυγής των αιτούντων, δεδομένου ότι οι αιτήσεις τους θα διεκπεραιώνονται ταχύτερα. Θα πρέπει να ενισχυθούν οι ομάδες που καταχωρίζουν τις αιτήσεις, καθώς και να διασφαλιστεί η παρουσία της ΕΥΥΑ στα νέα κέντρα καταγραφής.

Δράσεις για την επίσπευση του χρόνου απόκρισης στα αιτήματα μετεγκατάστασης: η Ιταλία εξακολουθεί να εφαρμόζει πολύ αυστηρή πολιτική που δεν επιτρέπει να διεξάγονται πρόσθετες συνεντεύξεις ασφαλείας από το κράτος μέλος μετεγκατάστασης. Κατά συνέπεια, ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να μην μετεγκαθιστούν αιτούντες από την Ιταλία. Η κατάσταση αυτή έχει σημαντικό αντίκτυπο στον αριθμό των μεταφορών μετεγκατάστασης από την Ιταλία, ο οποίος παραμένει εξαιρετικά χαμηλός. Όπως αναφέρεται στην 4η έκθεση, πρέπει να εξευρεθούν λύσεις, ώστε να είναι δυνατή η διεξαγωγή των εν λόγω συνεντεύξεων ασφαλείας, ιδίως λόγω των πιο σύνθετων προφίλ των αιτούντων. Οι συστάσεις της 4ης έκθεσης εξακολουθούν να ισχύουν ως μέσο οικοδόμησης εμπιστοσύνης και μείωσης των αιτήσεων για πρόσθετες συνεντεύξεις από τα κράτη μέλη μετεγκατάστασης²⁹.

²⁸ Το κείμενο είναι διαθέσιμο στο κοινό στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.libertacivilimmigrazione.dlci.interno.gov.it/it/hotspot>.

²⁹ Οι εν λόγω συστάσεις εξετάζουν το ενδεχόμενο συμμετοχής των εμπειρογνομόνων της ΕΥΥΑ στη διεξαγωγή πιο εκτεταμένων συνεντεύξεων, στη βελτίωση της ποιότητας του φακέλου του αιτούντος με τη συμπερίληψη εντύπου ασφαλείας που περιέχει τους διάφορους ελέγχους στους οποίους έχει υποβληθεί το άτομο σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, καθώς και το αποτέλεσμα των ελέγχων αυτών, τον διορισμό απεσταλμένου ασφαλείας από την ιταλική πλευρά και τη σύναψη διμερών συμβάσεων συνεργασίας για σύγκριση και ανταλλαγή στοιχείων δακτυλικών αποτυπωμάτων για σκοπούς ασφάλειας και για ποινικούς σκοπούς.

Δράσεις για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που συνδέονται με τη μετεγκατάσταση ευάλωτων αιτούντων και ασυνόδευτων ανηλίκων: κανένας ασυνόδευτος ανήλικος δεν έχει μετεγκατασταθεί ακόμη από την Ιταλία. Η επανεγκατάσταση των εν λόγω ανηλίκων θα πρέπει να καταστεί βασική προτεραιότητα, δεδομένου ότι ανέρχονται σε σχεδόν 1 500 άτομα οι δυνητικά επιλέξιμοι για μετεγκατάσταση ασυνόδευτοι ανήλικοι (οι περισσότεροι εκ των οποίων, ήτοι 1 430, προέρχονται από την Ερυθραία). Η έλλειψη ειδικής διαδικασίας στην Ιταλία για τη διευκόλυνση της μετεγκατάστασης ασυνόδευτων ανηλίκων ενθαρρύνει έμμεσα τους ανηλικούς να συνεχίσουν αυτόνομα το ταξίδι τους προς τον επιθυμητό προορισμό, με αποτέλεσμα να είναι εκτεθειμένοι σε διακινητές και στον κίνδυνο να γίνουν θύματα εμπορίας ανθρώπων. Είναι ουσιαστικής σημασίας να δημιουργηθεί σύντομα πιλοτικό πρόγραμμα για τη μετεγκατάσταση των ασυνόδευτων ανηλίκων, ώστε να αναπτυχθεί ειδική διαδικασία μετεγκατάστασης για την Ιταλία.

2.4 Δράσεις που έχουν αναληφθεί από την Επιτροπή και τους οργανισμούς της ΕΕ

- ***Ευρωπαϊκή Επιτροπή***

Η Επιτροπή εξακολούθησε να υποστηρίζει την Ιταλία και την Ελλάδα επιτόπου³⁰. Επίσης, η Επιτροπή αφιέρωσε μία συνεδρίαση της δωδέκατης συνάντησης της άτυπης ομάδας εμπειρογνομόνων για τα δικαιώματα του παιδιού στη μετεγκατάσταση των ασυνόδευτων ανηλίκων με σκοπό την ευαισθητοποίηση των εμπειρογνομόνων και την ανταλλαγή θετικών εμπειριών (κυρίως από τη Φινλανδία) σχετικά με το σύνθετο αυτό ζήτημα. Στο πλαίσιο της παρακολούθησης της εφαρμογής των αποφάσεων του Συμβουλίου για τη μετεγκατάσταση, η Επιτροπή διατύπωσε και θα εξακολουθήσει να διατυπώνει επιφυλάξεις έναντι των κρατών μελών που δεν έχουν συμμορφωθεί μέχρι στιγμής με τις υποχρεώσεις τους.

- ***Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο***

Δράσεις για την επίσπευση της διαδικασίας μετεγκατάστασης και τη βελτίωση της ικανότητας καταγραφής στην Ελλάδα και την Ιταλία: οι εμπειρογνώμονες αναλαμβάνουν διάφορα καθήκοντα. Επί του παρόντος, στην Ελλάδα, δώδεκα εμπειρογνώμονες στηρίζουν άμεσα τη διαδικασία καταγραφής με τη συμμετοχή τους στην από κοινού επεξεργασία των αιτήσεων. Άλλοι 14 εμπειρογνώμονες συμμετέχουν στην παροχή πληροφοριών, στη διαχείριση δύο ανοικτών τηλεφωνικών γραμμών και την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις διαδικασίες καταγραφής και μετεγκατάστασης, καθώς και με τις διαδικασίες του Δουβλίνου, στους καταυλισμούς και κατά τη διαδικασία προκαταγραφής³¹. Με βάση τις συστάσεις για τον τρόπο ενίσχυσης της διαδικασίας αντιστοίχισης, που στοχεύει στην αντιστοίχιση αιτούντων με συγκεκριμένα κράτη μέλη, η ΕΥΥΑ ολοκληρώνει, σε συνεργασία με την Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου, σχέδιο δράσης με σκοπό την εφαρμογή της εν λόγω στήριξης.

³⁰ Η εν λόγω συνδρομή έκτακτης ανάγκης προστίθεται στα 509 εκατ. EUR που προορίζονται για την Ελλάδα κατά το διάστημα 2014-2020 μέσω των εθνικών της προγραμμάτων στο πλαίσιο των ταμείων Εσωτερικών Υποθέσεων (TAME και TEA), μέσω των οποίων διατίθεται επίσης επαρκής χρηματοδότηση για τη στήριξη της εφαρμογής των πολιτικών ασύλου.

³¹ Όπως αναφέρεται στην 4η έκθεση, μια περαιτέρω προγραμματισμένη αύξηση του προσωπικού με 18 επιπλέον εμπειρογνώμονες κρατών μελών προς στήριξη της καταγραφής έπρεπε να αναβληθεί, καθώς αρκετοί υπάλληλοι της Υπηρεσίας Ασύλου συμμετέχουν στη διαδικασία προκαταγραφής.

Στην Ιταλία, η ΕΥΥΑ έχει αρχίσει να τοποθετεί 32 από τους 74 εμπειρογνώμονες που έχουν ζητηθεί από τα κράτη μέλη και τις συνδεδεμένες χώρες: 9 εμπειρογνώμονες στα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης, 4 εμπειρογνώμονες σε δύο κινητές μονάδες (με βάση τη Ρώμη και την Κατάνια), 13 εμπειρογνώμονες σε κέντρα μετεγκατάστασης και 6 εμπειρογνώμονες στη Μονάδα Δουβλίνου στη Ρώμη. Η ΕΥΥΑ έχει αρχίσει επίσης να τοποθετεί μέχρι 48 πολιτιστικούς διαμεσολαβητές (για τα αραβικά, τα τιγκρίνια και τα κουρδικά) για να στηρίξει τη διαδικασία μετεγκατάστασης (στις 11 Ιουλίου είχαν αποσπασθεί επιτόπου 35 πολιτιστικοί διαμεσολαβητές).

3 Επανεγκατάσταση

Σύμφωνα με τα στοιχεία που ελήφθησαν από τα συμμετέχοντα κράτη, 8 268 άτομα επανεγκαταστάθηκαν έως τις 11 Ιουλίου 2016, στο πλαίσιο του προγράμματος επανεγκατάστασης της 20ής Ιουλίου 2015, σε 20 κράτη επανεγκατάστασης (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισπανία, Ισλανδία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Λετονία, Λιθουανία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, Νορβηγία, Πορτογαλία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία και Φινλανδία). Τα περισσότερα κράτη που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ανέφεραν ότι οι προσπάθειές τους για την επανεγκατάσταση προσφύγων αφορούσαν κατά κύριο λόγο, αλλά όχι αποκλειστικά, Σύριους πολίτες που διέμεναν στην Ιορδανία, τον Λίβανο και την Τουρκία.

Ο αριθμός των περιπτώσεων επανεγκατάστασης από την Τουρκία εξακολουθεί να αυξάνεται καθώς τα κράτη μέλη οριστικοποιούν τις αξιολογήσεις των φακέλων που τους ανατίθενται από την Τουρκία μέσω της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες. Από τις 4 Απριλίου 2016, 802 Σύριοι επανεγκαταστάθηκαν από την Τουρκία, σύμφωνα με το σκέλος του «μηχανισμού 1:1» που αφορά την επανεγκατάσταση. Επίσης, έχει αυξηθεί ο αριθμός των κρατών μελών που συμμετέχουν ενεργά στο πρόγραμμα. Μετά την τελευταία έκθεση προόδου, πέραν της Γερμανίας, της Ιταλίας, των Κάτω Χωρών, της Λιθουανίας, του Λουξεμβούργου, της Πορτογαλίας, της Σουηδίας και της Φινλανδίας, πραγματοποιήθηκε επίσης επανεγκατάσταση προσφύγων στη Λετονία και την Ισπανία.

Η δήλωση ΕΕ-Τουρκίας της 18ης Μαρτίου προβλέπει την ενεργοποίηση του εθελοντικού προγράμματος εισδοχής για ανθρωπιστικούς λόγους σε συνεργασία με την Τουρκία, μόλις σταματήσουν οι παράτυπες διελύσεις μεταξύ Τουρκίας και ΕΕ ή τουλάχιστον μειωθούν οι διελύσεις αυτές σημαντικά και με σταθερό τρόπο. Στο Συμβούλιο, σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή, την ΕΥΥΑ, την UNHCR και τον ΔΟΜ, αναπτύσσονται τυποποιημένες επιχειρησιακές διαδικασίες για ένα Εθελοντικό Ανθρωπιστικό Πρόγραμμα Εισδοχής από κοινού με την Τουρκία. Οι διαπραγματεύσεις για το κείμενο που γνωστοποιήθηκε στην Τουρκία στις 7 Ιουνίου συνεχίζονται. Μόλις συμφωνηθούν οι τυποποιημένες επιχειρησιακές διαδικασίες, θα πρέπει να εκτιμηθεί κατά πόσον έχουν τηρηθεί οι όροι για την ενεργοποίηση της εφαρμογής του εν λόγω προγράμματος.

Σε ό,τι αφορά την πρόταση που υπέβαλε η Επιτροπή στις 21 Μαρτίου 2016, η οποία συνίσταται στη διάθεση περαιτέρω θέσεων επανεγκατάστασης ή άλλων μορφών νόμιμης εισδοχής από την Τουρκία, με τροποποίηση της απόφασης (ΕΕ) 2015/1601 του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου, για τη μετεγκατάσταση των αιτούντων διεθνή προστασία από την Ιταλία και την Ελλάδα, το Συμβούλιο αναμένει την προβλεπόμενη για τον Σεπτέμβριο του 2016 γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, πριν εκδώσει την εν λόγω απόφαση. Είναι σημαντικό να εγκριθεί σύντομα η

πρόταση αυτή, ώστε να μπορέσουν τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν την ευελιξία που προβλέπεται σε αυτήν.

Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης πρόταση κανονισμού για τη δημιουργία ενωσιακού πλαισίου επανεγκατάστασης³² και καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να δώσουν προτεραιότητα στην πρόταση αυτή.

4 Επόμενα στάδια

Η Ελλάδα εξακολουθεί να βρίσκεται αντιμέτωπη με ανθρωπιστική κρίση που απαιτεί τη γρήγορη και πλήρη εφαρμογή των υποχρεώσεων που ανέλαβαν τα κράτη μέλη στις αποφάσεις του Συμβουλίου σχετικά με τη μετεγκατάσταση. Όσον αφορά την Ιταλία, σύμφωνα με τις καθιερωμένες εποχικές τάσεις, ο αριθμός αφίξεων αυξάνεται και θα οδηγήσει σε ταχεία αύξηση του αριθμού των αιτούντων που είναι επιλέξιμοι για μετεγκατάσταση.

Στην τελευταία σύνοδο της 28ης Ιουνίου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο³³ αναγνώρισε τον επείγοντα χαρακτήρα της κατάστασης και επανέλαβε την έκκλησή του για περαιτέρω δράση με σκοπό την επιτάχυνση της εφαρμογής των μηχανισμών μετεγκατάστασης και επανεγκατάστασης. Οι εκκλήσεις των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων θα πρέπει να συνδυαστούν με αποφασιστική δράση των επί τόπου αρμόδιων εθνικών υπηρεσιών.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει την πρόοδο και τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί, οι οποίες αποτυπώνονται στον συνεχή και αυξημένο ρυθμό μετεγκατάστασης, τουλάχιστον στην περίπτωση της Ελλάδας. Ωστόσο, τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί δεν ανταποκρίνονται στις εκκλήσεις που έχουν πραγματοποιηθεί και στο μέγεθος των προκλήσεων που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Η Επιτροπή, στην πρώτη έκθεσή της για τη μετεγκατάσταση και την επανεγκατάσταση³⁴ έκρινε ότι θα έπρεπε να ολοκληρώνονται τουλάχιστον 6 000 μετεγκαταστάσεις κάθε μήνα.

Η Ελλάδα διενεργεί τη στιγμή αυτή μαζική και ταχεία διαδικασία προκαταγραφής, η οποία θα επιταχύνει την αναγνώριση και την πλήρη καταγραφή των αιτούντων που είναι επιλέξιμοι για μετεγκατάσταση, των οποίων ο αριθμός αναμένεται να ανέλθει σε 34 000. Η Ελλάδα πρέπει να συνεχίσει να αυξάνει την οικεία ικανότητα επεξεργασίας για να αποφύγει τη δημιουργία εμποδίων μετά την ολοκλήρωση της προκαταγραφής, ούτως ώστε να δώσει τη δυνατότητα στους αιτούντες να υποβάλλουν πλήρως τις αιτήσεις τους το συντομότερο δυνατόν, να ιδρύσει επείγοντως τα πρόσθετα κέντρα μετεγκατάστασης και να συνεχίσει τη μετεγκατάσταση των επιλέξιμων αιτούντων.

Στην Ιταλία, λόγω της συνεχούς αύξησης των αιτούντων που είναι επιλέξιμοι για μετεγκατάσταση (αναμένεται η μετεγκατάσταση 4 650 Ερυθραίων), οι ιταλικές αρχές πρέπει να ενισχύσουν ταχέως την οικεία ικανότητα επεξεργασίας, καθώς και να συνεργάζονται πιο στενά με τα κράτη μέλη μετεγκατάστασης και να ολοκληρώνουν και υλοποιούν ταχέως τις εργασίες μετεγκατάστασης, ενισχύοντας συγχρόνως τη διοικητική τους ικανότητα. Η Ιταλία

³² EE C [...] της [...], σ. [...].

³³ Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 7ης Μαρτίου 2016. <http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/03/07-eu-turkey-meeting-statement>.

Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2016. <http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/06/28-euco-conclusions/>

³⁴ COM(2016) 165 final.

πρέπει επίσης να εφαρμόσει επειγόντως το πιλοτικό πρόγραμμα μετεγκατάστασης για τους ασυνόδευτους ανηλίκους και να θεσπίσει ειδικές διαδικασίες που θα επιτρέπουν τη μετεγκατάσταση αυτής της κατηγορίας ευάλωτων αιτούντων.

Από την πλευρά τους, τα κράτη μέλη πρέπει να ανταποκριθούν επειγόντως και με τον κατάλληλο τρόπο, αυξάνοντας τον αριθμό των δεσμεύσεών τους, κυρίως για τους ασυνόδευτους ανηλίκους, προγραμματίζοντας με προσοχή τις μεταφορές μετεγκατάστασης για τους προσεχείς έξι μήνες και μειώνοντας τον χρόνο απόκρισης στις αιτήσεις μετεγκατάστασης (περιορίζοντας επίσης τον αριθμό των συμπληρωματικών ελέγχων ασφαλείας σε ειδικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις). Η Ελλάδα και η Ιταλία θα χρειαστούν επίσης πρόσθετη υποστήριξη από τα κράτη μέλη, ούτως ώστε να είναι σε θέση η ΕΥΥΑ να διαθέσει τους εμπειρογνώμονες που είναι απαραίτητοι για την ενίσχυση της καταγραφής. Οι εν λόγω εμπειρογνώμονες θα πρέπει να αποσπαστούν για τουλάχιστον έξι μήνες.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να συμμορφωθούν πλήρως με τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει δυνάμει των αποφάσεων του Συμβουλίου για τη μετεγκατάσταση και καλεί όλα τα κράτη μέλη να συμμετάσχουν πιο ενεργά στη μετεγκατάσταση, να αναλάβουν δεσμεύσεις και να προβούν σε μετεγκαταστάσεις σύμφωνα με το ποσοστό που τους αναλογεί και σε τακτική βάση, τόσο από την Ιταλία όσο και από την Ελλάδα. Τα κράτη μέλη τα οποία δεν έχουν ακόμη αναλάβει δεσμεύσεις ή που δεν έχουν πραγματοποιήσει καμία μετεγκατάσταση θα πρέπει να προβούν στις ανωτέρω ενέργειες χωρίς καθυστέρηση.

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την εφαρμογή των δύο αποφάσεων του Συμβουλίου για τη μετεγκατάσταση, καθώς και να καταρτίζει τακτικά σχετικές εκθέσεις. Επιφυλάσσεται του δικαιώματος να αναλάβει δράση κατά των κρατών μελών που δεν συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τους.

Παράλληλα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να υλοποιούν τις δεσμεύσεις τους όσον αφορά την επανεγκατάσταση, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο της εφαρμογής της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας³⁵.

³⁵ Δεύτερη έκθεση για την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην εφαρμογή της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας (COM(2016) 349).